

Lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Kiitos mahdollisuudesta toimittaa lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 5 §:n muuttamisesta. Jakeluvelvoite on ollut, ja on, selkeä, kiistaton ja ennustettava taakanjakosektorin päästövähennyskeino, jota voi olla vaikea korvata yhtä tehokkailla ja varmoilla toimenpiteillä. Jakeluvelvoite on myös keskeisin yksittäinen työkalu, jolla tuetaan biokaasun tuotantoa. Muutokset jakeluvelvoitteeseen vaikuttavat suoraan nykyisten liikennebiokaasua tuottavien laitosten kannattavuuteen ja erityisesti tulevien laitosten investointinäkymiin. Hallitus on kirjannut biokaasun tuotannon kasvattamisen yhdeksi tavoitteeksi. Tällä hetkellä jakeluvelvoite on tässä keskeisin työkalu. Nykyistä työkalua ei voi heikentää ennen kuin mahdolliset uudet työkalut ovat käytössä.

5 §. Uusiutuvien polttoaineiden kulutukseen toimittaminen.

Luonnoksessa esitetään, että pykälän 4 momenttia muutettaisiin sen 2 kohdassa säädettyjen lisävelvoitteiden osalta seuraavasti: vuonna 2024 lisävelvoitteen tasoa alennettaisiin 4 prosenttiyksiköstä 2 prosenttiyksikköön ja vuoden 2025 lisävelvoitetta alennettaisiin 3 prosenttiyksikköön. **Suomen Biokierto ja Biokaasu ry esittää, ettei lisävelvoitetasoihin tehtäisi muutoksia.**

Lisäksi esitämme, että biokaasun ja erityisesti liikennebiokaasun tuotannon ja käytön toimenpiteitä katsottaisiin kokonaisuutena. Tämä edellyttää yhteistyötä eri ministeriöiden kesken (MMM, TEM, YM, LVM, VM). Toimivan ohjauskeinokokonaisuuden löytämiseksi ja hallinnon kokonaiskoordinaation parantamiseksi olisi suositeltavaa pikaisesti perustaa työryhmä tai käynnistää kansallinen biokaasustrategiatyö (tavoitteet ja toimenpiteet) tai vähintään nimetä selvitysmies.

Perustelut:

- Nykyisen mukaiset lisävelvoitetasot varmistavat tarvittavan tuen kotimaisen liikennebiokaasun tuotannon lisäämiseksi, minkä lisäksi saataisiin lisättyä

- maataloussektorin CO₂-päästövähennyksiä erityisesti lannan varastoinnin osalta ja saataisiin ratkaisuja ravinneylijäämän siirtämiseksi alijäämän alueille kustannustehokkaasti ja näin voitaisiin pienentää vesistöjen ravinnekuormitusta.
- Muutosesitys lisävelvoitteiden alentamiseksi on ristiriidassa hallitusohjelmassa olevien kirjausten kanssa biokaasun osalta. Muutosesitys on arviomme mukaan erittäin kriittinen kotimaisen biokaasun tuotannon edistämisen ja ylipäättänsä energia- ja ravinneomavaraisuuden edistämisen näkökulmasta. Hallitusohjelman mukaan hallitus haluaa huolehtia biokaasun investointiympäristöstä ja kannustavasta rahoituksesta biokaasutuotannon lisäämiseksi. Lisäksi hallitus haluaa edistää etenkin raskaan liikenteen tarpeisiin soveltuvan kotimaisen biopolttoaineen ja biokaasun valmistusta ja jakelua. Erityisesti maataloussyötepohjaista biokaasun tuotantoa halutaan edistää.
 - Perustelumuiustiossa todetaan myös, että jakeluvelvoitteen lisävelvoitteen alentaminen vaikuttaisi erityisesti biokaasutoimialaan. Lisäksi todetaan myös, että biokaasulla täytetään tyypillisesti yleisvelvoitteen lisäksi lisävelvoitetta, sillä biokaasun tuottamiseksi käytetään pääosin jakeluvelvoitelain liitteen mukaisia raaka-aineita. Perustelumuiustiossa todetaan, että lisävelvoitteen alentaminen hidastaisi kyseisistä raaka-aineista valmistetun biokaasun kysynnän kasvua, lisäisi epävarmuutta tulevasta kysynnästä ja siten se voisi jatkossa heikentää alan investointien houkuttelevuutta. SBB:n yhtyy näihin perustelumuiustiossa oleviin arvioihin.
 - Suomen Biokierto ja Biokaasu ry:n laatimasta investointilistauksesta käy ilmi, että Suomeen on suunnitteilla ja rakenteilla 45 biokaasulaitosinvestointia vuosina 2023-2026. Toteutuessaan laitokset synnyttävät yli 0,9 terawattituntia uutta biokaasun ja biometaanin tuotantokapasiteettia Suomeen, mikä tuplaa nykyisen tuotannon. Investoinnit ja työpaikat kohdistuvat erityisesti taajamien ulkopuolelle maaseudulle. Useat näistä biokaasulaitoksista aikovat kierrättää maatalouden lantaa, tähteitä ja jätteitä biokaasuksi ja kierrätyslannoitevalmisteiksi. Uutta biometaanin tuotantokapasiteettia on vireillä yhteensä 740 gigawattituntia, josta yli puolet on raskaalle liikenteelle tarkoitettua nesteytettyä biokaasua. Loput biokaasusta, yhteensä 121 gigawattituntia, aiotaan hyödyntää lämmön ja sähkön tuotantoon. Näiden investointihankkeiden taloudelliset vaikutukset ovat minimissään 428 miljoonaa euroa, ja työllisyysvaikutukset ovat reilu 700 pysyvää työpaikkaa biokaasulaitoksiin. Kaikkiaan laitoksissa kierrätettäisiin yli 2 000 000 tonnia erilaisia jätteitä sekä maatalouden ja elintarviketeollisuuden sivuvirtoja. Vireillä olevista biokaasulaitosinvestointihankkeista 17 on rakennusvaiheessa, joten niiden toteutuminen on todennäköistä. Näistä hankkeista 11 on maatilojen yhteyteen suunniteltuja biokaasulaitoksia. Nämä pitkällä investointiputkessa olevat hankkeet kasvattavat kotimaisen biometaanin tuotantoa 59

gigawattituntia sekä biokaasupohjaisen sähkön ja lämmön tuotantoa 72 gigawattituntia. Suurin osa vireillä olevista biokaasulaitosinvestointihankkeista on siis suunnittelu- tai esiselvittelyvaiheessa. Täten lopullinen rakentamispäätös tehdään, kun investoinnin liiketoiminnalliset riskit ovat siedettävät, takaisinmaksuaika järkevä ja hanke on ylipäätänsä kannattava. Hankkeiden toteutumiseen vaikuttaa erityisesti investointituen saatavuus, mutta myös biokaasun hinta- ja kysyntäodotukset, joissa on energiakriisin johdosta paljon epävarmuuksia. Myös epävarmuudet kansallisesta jakeluvelvoitteesta ja liikenteen päästövähennystoimista vaikuttavat erityisesti liikennekaasua tuottaviin laitosten investointihankkeisiin. Ison biokaasulaitoksen rakentaminen ei tapahdu hetkessä, sillä rahoitushaun lisäksi aikaa voi kulua kaavoitukseen, ympäristövaikutusten arviointiin, rakentamis- ja ympäristölupiin. RRF-rahoitusta saavat hankkeet tulee saada toteutettua elokuuhun 2026 mennessä, mikä varmasti kirittää näiden hankkeiden toteutumista. (Tiedote: Suomeen on suunnitteilla ja rakenteilla 45 biokaasulaitosinvestointia vuosina 2023-2026. (31.10.2023 / Suomen Biokierto ja Biokaasu ry; <https://biokierto.fi/tiedote-suomeen-on-suunnitteilla-ja-rakenteilla-45-biokaasulaitosinvestointia-vuosina-2023-2026/>)

Vaikutukset polttoaineiden hintoihin

Perustelumuistion vaikutusten arvioinnissa tuodaan esille, että lisävelvoitteen osuus hinnan noususta olisi neljä senttiä litralta, joka voitaisiin välttää nyt esitetyillä muutoksilla. **Haluamme huomauttaa, että hintavaikutukset ovat hyvin epävarmoja ja vaikutusten arviointien osalta ei myöskään ole annettu lähdeviittausta. Arviomme mukaan lisävelvoitteen kustannusvaikutus on yliarvioitu.** Aikaisemmin esitetty yhden sentin kustannuskorotus lisävelvoitteen osalta on lähempänä oikeaa kustannusvaikutusta. Jakeluvelvoitteen alentaminen Suomessa ja Ruotsissa on jo alentanut jakeluvelvoitteiden jakelijoiden välisiä tikettihintoja, jonka tulisi näkyä alentuvina kustannuksina.

Vaikutukset ympäristöön

Jakeluvelvoitteen muutos nostaa tieliikenteen päästöjä, ja se uhkaa näin nostaa myös taakanjakosektorin päästöjä. Haluamme myös huomauttaa, että muiden taakanjakosektorin päästövähennykset ovat epävarmoja ja vaikeasti osoitettavia. Arviomme mukaan muutokset jakeluvelvoitteeseen edellyttävät koko ohjauskeinovalikoiman uudelleen tarkastelua ja asemointia tieliikenteen/taakanjakosektorin päästöjen vähentämiseksi. Nyt ei ole selvää, mihin investoinnit halutaan kohdistaa taakanjakosektorilla. Tämä tulisi kirkastaa kiireesti.

Esitämme, että tieliikenteen päästövähennyskeinovalikoimaa tarkastellaan kokonaisuutena ennen jakeluvelvoitteen jatkomuutoksia (syksyille 2024 aiottu HE). Tarkastelussa on tärkeä arvioida tieliikenteen, päästövähennystarpeet ja -mahdollisuudet, energiaverotusratkaisut ja muut toimet kotimaisen biokaasun tuotannon ja käytön edistämiseksi. Nämä tulee ottaa osaksi tarkastelua, mitä on määrä tehdä hallitusohjelman ”jakeluvelvoitteen joustomekanismin” arviointia ja toimeenpanoa.

Perustelut:

- Jakeluvelvoitteeseen hallitusohjelman esittämät muutokset ovat radikaaleja ja lisäävät tieliikenteen päästöjä ja uhkaavat näin taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamista. Jakeluvelvoitteeseen kaavaillaan hallitusohjelman mukaiseksi muutoksia paitsi velvoitetasoihin, niin myös sakkomaksutasoihin että soveltamisalan laajentamiseen. Hallitusohjelman mukaisesti ollaan myös alentamassa polttoaineiden valmisteveron CO₂-päästökomponenttia. Veromuutosta ei ole otettu huomioon perustemuistiossa esitetyissä vaikutusten arvioinneissa.
- Muutokset jakeluvelvoitteeseen vaikuttavat suoraan nykyisten biokaasulaitosten kannattavuuteen ja erityisesti tulevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantolaitosten investointinäkymiin. Investointien toteutumisen kannalta olisi erittäin tärkeää varmistaa ohjauskeinojen jatkuvuus ja pitkäjänteisyys.
- Suomessa biometaanin/biokaasun tuotannon kasvattamisen pääkeinoksi on valittu jakeluvelvoite. Biokaasun verottomuusedusta luovuttiin sen tehottomuuden vuoksi sekä sen vuoksi, ettei se istunut hyvin EU:n valtiontukisääntelykokonaisuuteen. Ruotsissa on päätetty ottaa käyttöön uusi biometaanin tuotantotukimalli. Suomalaiset biokaasun tuottajat ja jakelijat kokevat, että jakeluvelvoite on erinomainen keino vauhdittaa kotimaisen tuotantokapasiteetin kasvua ja vahvistaa kysyntää.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Haluamme täydentää perustelumuistion osiota, jossa esitetään muiden maiden toteuttamia keinoja jakeluvelvoitteen osalta. Alankomaissa ollaan ottamassa käyttöön uusiutuvan kaasun sekoitevelvoitetta vuonna 2025, jonka tavoitteena on saada uusiutuvia kaasuja markkinoille 1,6 miljardia kuutiometriä (noin 15 terawattituntia) vuonna 2030.

Tavoitteena on vähentää hiilidioksidipäästöjä. Velvoitetta voi täyttää biometaanisertifikaateilla, joita saadaan kotimaassa tuotetusta biometaanista. Sekoitevelvoite koskettaa kaikkia kaasun käyttökohteita kuten liikennettä, lämmitystä ja teollisuutta.

Vaikutukset jakelijoihin

Olemme yhtä mieltä perustelumuistion kanssa, että jakeluvelvoitteen alentaminen vaikuttaa negativistisesti tulevaisuuden investointeihin. TEM:n lausuntoluonnoksen (<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=c1c1ff17-b633-4711-8af9-e6888c2484d3>) lausuntokierroksella alkusyksyllä sidosryhmät nostivat laajasti esille huolen muutoksen negatiivisista vaikutuksista Suomen investointiympäristöön; lausujien joukossa oli mukana myös rahoittajasektorin edustajia. Perustelumuistio tuodaan mielestämme hyvin esille se, että muutos vaikuttaa negatiivisesti erityisesti biokaasutoimijoihin. Kaikki biokaasun jakelijat ovat myös biokaasun tuottajia joko suoraan tai välillisesti. Jakeluvelvoitteen merkitys biokaasutoimijoille on erittäin merkittävä.

Lisätiedot

Anna Virolainen-Hynnä, Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi